

Úřad pro ochranu osobních údajů

Pplk. Sochora 27, 170 00 Praha 7, Tel.: 234 665 111, Fax: 234 665 444; e-mail: posta@uoou.cz

STANOVISKO č. 1/2016

leden 2016¹

Umístění kamerových systémů v bytových domech

1. Úřad pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“) vydává toto stanovisko vztahující se ke zpracování osobních údajů prostřednictvím kamery se záznamem instalované v bytovém domě. Zohledňuje v něm vlastní dozorové poznatky, stejně jako závěry týkající se kamerových systémů obecně, vyplývající z aktuální judikatury Nejvyššího správního soudu. Stanovisko uvádí souhrn povinností při takovém zpracování s ohledem na zvláštnosti kamerového systému v bytových domech, přičemž je založeno na obecném stanovisku Úřadu ke kamerovým systémům (se záznamem).²
2. Častými důvody pro zpracování osobních údajů – pořizování záznamů kamerovými systémy jsou v případě bytových domů ochrana života a zdraví, ochrana majetku, prevence před vandalismem. Potřebnost kamerového systému musí každý, kdo kamerový systém hodlá provozovat, pečlivě uvážit, neboť je jeho povinností jako budoucího správce osobních údajů stanovit legitimní účel zpracování osobních údajů (podle § 5 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů) tak, aby v případě potřeby byl schopen doložit potřebnost a užitečnost kamerového systému. Základním právním důvodem pro pořizování kamerového záznamu v bytovém domě je pak nejčastěji ochrana práv a právem chráněných zájmů správce a dotčené osoby dle § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů, kdy při splnění dále uvedených podmínek není nutné získat souhlas s pořizováním a uchováváním záznamu³. Provozovatel kamerového systému v bytovém domě je i v průběhu provozu povinen kdykoliv prokázat, že kamerový systém jako prostředek k ochraně majetku a osob ve zvolené lokalitě je s ohledem na jistý zásah do soukromí osob řešením proporcionálním, a to zejména vůči přínosu pro bezpečnost.
3. Jednou ze základních otázek zpracování osobních údajů prostřednictvím kamerových systémů v bytových domech je posouzení poměru mezi hodnotami, které mají být chráněny, na jedné straně (např. ochrana života a zdraví, ochrana majetku), a hodnotami, do kterých bude zasaženo, na straně druhé (ochrana soukromí). Každý, kdo hodlá instalovat a provozovat kamerový systém, musí posoudit, zda je zvolený prostředek (kamerový systém) způsobilý a potřebný k dosažení cíle (např. odradit či následně odhalit pachatele krádeže apod.) a vhodně jej kombinovat s dalšími prostředky (např. zamykání dveří, mříže apod.) tak, aby zvolené řešení nepřiměřeně nezasahovalo do práva na soukromí všech lidí, kteří se v prostorách bytového domu mohou pohybovat.

¹ Právní stav k 1. lednu 2016.

² Stanovisko Úřadu č. 1/2006, Provozování kamerového systému z hlediska zákona o ochraně osobních údajů.

³ Část věty za slovem „údajů“ byla s ohledem na časté dotazy veřejnosti doplněna (bez změny významu) v únoru 2016.

4. Při stanovení prostředků a způsobu zpracování osobních údajů (tj. při nastavení kamerového systému), což je povinnost správce dle § 5 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů, doporučuje Úřad přihlídnout k povaze prostor, které mají být sledovány, a to zejména k tomu, zda tyto prostory jsou obvykle průchozí nebo pouze příležitostně navštěvovány, anebo zda slouží jako bezprostřední přístup k bytům, v nichž obyvatelé domu mají nárok na nejvyšší míru soukromí.
5. Sledování prostor jako jsou sklepy a půdy a vchody do nich, garáže, kočárkárny, kolárny, prostory dopisních schránek, vnější plášť budovy (a jeho bezprostřední okolí), do soukromí s ohledem na další parametry kamerového systému většinou zasahuje v přiměřené míře a z hlediska zásad účelného a přiměřeného zpracování údajů nevyvolává zásadní problémy. V obdobném režimu jsou obvykle také vstupní dveře do domu, vstupní chodby k výtahům a schodištím i výtahy a schodiště. Ve všech prostorách je však třeba dbát na pečlivé nastavení kamerového systému, zejména úhlu záběru kamery ve vztahu k celkovému rozsahu snímáných prostor tak, aby současně, bez dalšího výslovného posouzení dle odstavce 3, nebyla snímána jiná místa, v nichž by sledováním bylo více zasaženo soukromí obyvatel či návštěvníků domu.
6. V případě kamerového sledování vchodových dveří do bytů se jedná o prostory, jejichž záběry mohou podstatně více vypovídat o soukromém životě obyvatel domu. Provozováním kamerového systému zaměřeného na konkrétní byty může docházet k závažným zásahům do práva na ochranu soukromého a osobního života a lze jej uskutečnit jen ve výjimečných a odůvodněných případech, a to se souhlasem obyvatel dotčených bytů.
7. Souhlas s provozováním kamerového systému jako právní titul pro zpracování osobních údajů nelze obecně vyloučit, ovšem takový souhlas, udělený podle zákona o ochraně osobních údajů, lze následně odvolat. Pokud je souhlas získáván od všech obyvatel domu, přináší to problémy nejen v případě časté změny nájemníků nebo majitelů bytů apod., ale také nezletilých osob⁴. „Souhlas většiny“, tj. usnesení společenství vlastníků jednotek či družstva k realizaci kamerového projektu, není kvalifikovaným souhlasem dotčených osob ve smyslu zákona o ochraně osobních údajů (jedná se však o faktor zdůvodňující potřebnost kamerového systému).⁵
8. Doba uchovávání záznamů⁶ musí být stanovena tak, že nepřesáhne dobu potřebnou k tomu, aby incident zaznamenaný kamerou bylo možno dále prošetřit a zajistit další nezbytné informace, potřebné například k předání záznamu příslušným orgánům či pojišťovně. Takovou dobou je obvykle nejvýše 7 dnů, v případě příležitostně navštěvovaných prostor uvedených v odstavci 5 pak až 14 dnů. V odůvodněných případech může správce dobu prodloužit.
9. U obyvatel domu je nutné splnit informační povinnost, například prostřednictvím schůze shromáždění společenství vlastníků jednotek a následným vyvěšením nebo rozesláním informace o zpracování všem obyvatelům domu, a to ještě před zahájením zpracování. Informační povinnost vůči obyvatelům domu je nutno plnit v plném rozsahu požadovaném zákonem⁷, neboť tento okruh subjektů údajů je

⁴ Věta byla s ohledem na časté dotazy veřejnosti upravena (bez změny významu) v únoru 2016.

⁵ Souhlas se zpracováním osobních údajů je upraven ve stanovisku Úřadu č. 2/2008.

⁶ Ustanovení § 5 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů ukládá správci uchovávat osobní údaje pouze po dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování.

⁷ Především § 11 odst. 1 a 2 zákona o ochraně osobních údajů.

správci předem znám, a ten má tak možnost bez zbytečného odkladu informovat ještě před zahájením shromažďování údajů. Uvedené platí i v případě nových obyvatel domu, kteří se do něj přistěhují již po instalaci a spuštění kamerového systému.

10. V případě dalších osob, které do bytového domu budou přicházet nepravidelně, resp. nepředvídatelně, je správce povinen splnit informační povinnost alespoň umístěním informačních tabulek u všech vstupů do sledovaných prostor (vč. vstupu do výtahu). Informační tabulka musí obsahovat alespoň informaci, že prostor je sledován kamerovým systémem, musí zde být uveden správce – provozovatel kamerového systému, resp. kontaktní osoba nebo sdělení, kde bude subjektu údajů poskytnuta (např. v písemné podobě) kompletní informace o zpracování v rozsahu požadovaném zákonem.
11. Správce je povinen, a to ještě před zahájením zpracování osobních údajů prostřednictvím kamerového systému, oznámit zamýšlené zpracování Úřadu postupem podle § 16 zákona o ochraně osobních údajů. Úřad bude informovat veřejnost na svých webových stránkách, pokud vyhodnotí, že na některé z případů zpracování údajů prostřednictvím kamerových systémů v bytových domech lze uplatnit výjimku z registrační povinnosti stanovené v § 18 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů.
12. Zákon o ochraně osobních údajů správcům a dalším osobám, které na základě jejich pověření zpracovávají osobní údaje (zpracovatelům), ukládá povinnost přijmout a dokumentovat řadu bezpečnostních opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jejich jinému zneužití.⁸ Tato opatření zahrnují zejména zabezpečení přenosové soustavy a záznamového zařízení a vnitřní zabezpečení (zejm. hesla pro přístup do záznamu či jeho šifrování). Zvláštní opatření musí být přijata v případě, pokud záznamové zařízení není uchováváno v samostatně zabezpečené místnosti.
13. Je nutno určit úzký okruh osob, jež mají k zařízení přístup a jimž jediným jsou známa hesla, dále vymezit případy, kdy tyto osoby mohou k záznamům přistupovat (většinou jen případy podezření z konkrétní trestné činnosti či přestupku a škody na majetku) a stanovit kompetence a postup, jak s nimi mohou nakládat včetně způsobu a dokumentování předání části záznamu dalším osobám (orgánům činným v trestním řízení, obecní policii, pojišťovně). Všechny přístupy k záznamům a operace s kamerovými záznamy musí být evidovány („logovány“), aby bylo zřejmé, kdo, kdy a z jakého důvodu do záznamů nahlížel. Jakýkoliv svévolný přístup ke kamerovému systému a jeho záznamům (a manipulace s nimi) mimo stanovený bezpečnostní režim, bez důvodu prověření konkrétního incidentu, je deliktem podle zákona o ochraně osobních údajů pod pokutou až 5 mil. Kč.
14. Toto stanovisko nahrazuje stanovisko Úřadu č. 1/2008. Další informace o provozování kamerových systémů naleznete na webu Úřadu v rubrice „Kamerové systémy“.⁹

⁸ Viz § 13 zákona o ochraně osobních údajů.

⁹ <https://www.uouu.cz/kamerove-systemy/ds-2623/p1=2623>